

Yttrande över Ny kärnkraft i Sverige - ett första steg

Sammanfattning

Länsstyrelsen Östergötland ser positivt på satsningar för ökad elproduktion men kan inte ta ställning till förslaget. En mer gedigen utredning om förslagets avsikter, innebörd och konsekvenser behövs samt en sammanvägd helhetsbedömning över vad det skulle innebära att etablera nya kärnkraftverk på helt nya platser inklusive utbyggnad av infrastruktur och drift.

Under remisstiden har Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) redovisat sin utredning om utveckling av regelverk och andra åtgärder för befintlig och framtida kärnkraft efter uppdrag från regeringen. Utredningen berör huvudsakligen tillståndprocessen, den juridiska prövningen och att uppnå en effektiv hantering. Utifrån det föreslår SSM ändringar i tre lagar: miljöbalken, kärntekniklagen och strålskyddslagen. Statens ansvar och beredskap vid utsläpp av radioaktiva ämnen är dock inte beaktat i utredningen. SMM har även identifierat behov av fortsatta utredningar.

Synpunkter på förslagen

Allmänt

Länsstyrelsen Östergötland ser positivt på ambitionerna om ökad elproduktion i syfte att stödja klimatomställningen. Den insända promemorian ger dock inte stöd för någon närmare bedömning av hur denna ambition skulle påverkas av de förslag som presenteras.

Förslag till författningsändringar - Förbud mot att tillåta nya kärnkraftsreaktorer tas bort

Länsstyrelsen Östergötland kan inte ta ställning till förslaget då det förefaller saknas ett sakligt underlag för denna promemoria och förslagen till lagändringar. Regeringen lämnade den 25 augusti 2022 uppdrag till Strålsäkerhetsmyndigheten att se över vilken utveckling av regelverket och andra åtgärder som behövs för att det ska finnas förutsättningar att nyttja både befintlig och framtida kärnkraft. Den 28 februari 2023 har SSM redovisat första delen av uppdraget. I sin utredning pekar SSM ut "ett antal viktiga områden som behöver utredas vidare för att ge tydligare förutsättningar för ny kärnkraft [...] till exempel när det gäller olika typer av finansieringsfrågor samt om regleringen av beredskapsfrågorna." Länsstyrelsen Östergötland instämmer i detta och bedömer att ett gediget underlag behöver tas fram

till grund för fortsatta beslut om det ska vara lämpligt att tillåta utbyggnad med ny kärnkraft i Sverige.

Det framhålls i promemorian att investeringar i kärnkraft är långsiktiga samt att man vill ge marknaden tydliga planeringsförutsättningar. Med den utgångspunkten finns anledning att skapa extra tydlighet inför ändring i lagstiftningen. Regeringen bör metodiskt reda ut förutsättningarna och belysa även långsiktiga ekonomiska, miljö- och säkerhetsmässiga aspekter och ta beslut om önskvärd utveckling efter det.

Konsekvenser

Länsstyrelsen Östergötland anser att konsekvensbeskrivningen skulle behöva göras mer fullständig. Det blir bara möjligt med en tydligare förklaring om avsikterna med de aktuella förslagen kopplat till planeringsambitionerna för landets elförsörjning. Ovan nämnda underlag om behoven av att utveckla nuvarande regelverk skulle också behövas för att möjliggöra en sammanvägd helhetsbedömning över vad det skulle innebära att etablera nya kärnkraftverk på helt nya platser inklusive utbyggnad av infrastruktur och drift.

Det framhålls i regeringens promemoria att åtgärderna inte medför några kostnader för domstolar och myndigheter. Enligt Länsstyrelsen Östergötlands uppfattning går det inte att bortse från att om man öppnar för ny kärnkraft så kommer det på samma sätt som för alla andra infrastruktursatsningar medföra stora kostnader för myndigheterna att hantera åtgärderna i så väl planeringssammanhang som i myndighetsprövningar.

Exempelvis är statens ansvar vid utsläpp av radioaktiva ämnen inte beaktat i promemorian. Det omnämns på sidan 10 att reaktorer ska förläggas närmare användarna och att placering av reaktorer närmare användarna minskar belastningen på transmissionsnätet. Länsstyrelsen konstaterar att konsekvenser gällande buller, schaktmassor och så vidare beskrivs på sidan 13. Däremot saknar Länsstyrelsen ytterligare resonemang och konsekvensbeskrivning om vilka risker detta eventuellt kan medföra för människors hälsa om en olycka skulle ske.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Carl Fredrik Graf med energi- och klimatstrateg Sara Spjuth som föredragande.

I handläggning av remissen har även följande deltagit: Jan Persson, samhällsbyggnadsdirektör, Robert Wenemark, handläggare civilberedskap och räddningstjänst, Thomas Lindvall, miljöskyddshandläggare.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.